

De Minister van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de heer mr. dr. T.H.D. Struycken
Directie Rechtsbestel
Postbus 20301
2500 EH 's-GRAVENHAGE

Datum
24 maart 2025

Onderwerp
Vervolg inschaling

Geachte heer Struycken,

Ter voorbereiding op het Sectoroverleg Rechterlijke Macht (SORM) van 27 maart 2025 wend ik mij namens de NVvR tot u met het volgende.

Op 18 juli 2024 hebben de NVvR en de Minister een Inschalingsakkoord gesloten voor alle rechters en officieren in opleiding die na 1 juli 2023 in opleiding zijn gekomen. In het akkoord zijn, naast de inhoudelijke afspraken over het nieuwe inschalingsbeleid, twee afspraken gemaakt voor de nabije toekomst:

- 1) Om het effect van dit nieuwe beleid te kunnen toetsen, is afgesproken dat de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal de ontwikkelingen monitoren en bespreken met de NVvR.
- 2) Daarnaast is in het akkoord opgenomen dat de NVvR en de Minister nog niet hebben gesproken over een regeling van compensatie ten aanzien van rechters en officieren die voor 1 juli 2023 in opleiding zijn gekomen en dat de NVvR dit onderwerp op de SORM tafel zou agenderen.

Met deze brief komt de NVvR op deze beide onderwerpen terug.

Het inmiddels vervangen inschalingscriterium van het "laatstverdiende loon" is tot stand gekomen in een bijzondere tijd. In de jaren negentig van de vorige eeuw bleef de loonontwikkeling binnen de overheid achter bij de loonontwikkeling daarbuiten. Dit leidde ertoe dat het steeds moeilijker werd om nieuwe rechters en officieren te werven. Om als werkgever aantrekkelijk te blijven is destijds tussen de Minister en de NVvR afgesproken voortaan in te schalen op basis van het criterium "laatstverdiende loon". Op die manier werd de kloof naar de arbeidsmarkt gedeeltelijk overbrugd.

Op zichzelf genomen lijkt een neutraal geformuleerd criterium te zijn gekozen. Het staat vast¹ dat dat het systeem heeft geleid tot discriminatie van vrouwen, zowel op collectief niveau als op individueel niveau.

Dit heeft diepe emoties losgemaakt binnen de rechterlijke macht. Ongelijke beloning voor gelijk werk raakt mensen in hun kern. De NVvR pleit ervoor om dit onrecht in drie stappen aan te pakken: expliciete erkenning, verandering en monitoring van het inschalingsbeleid en financiële compensatie voor de in het verleden ontstane discriminatie.

De eerste stap op weg naar het rechtzetten van deze discriminatie is dat alle betrokken partijen expliciet erkennen dat het oude systeem het effect heeft gehad dat het zowel op collectief als op individueel niveau tot discriminatie van vrouwen heeft geleid. Volgens de NVvR is het wenselijk om, samen met de Minister, publiek uit te spreken dat het systeem discriminatoir heeft uitgewerkt, zodat deze erkenning vorm krijgt. Op die manier wordt verantwoordelijkheid genomen worden voor het discriminatoir gebleken beleid en de daaruit voortvloeiende inschaling door de werkorganisaties. Juist binnen de rechtspraak is het belangrijk dat onrecht wordt recht gezet.

De tweede stap hebben de Minister en de NVvR samen al deels genomen: de aanpassing van het oude criterium naar een nieuw, niet-discriminerend criterium voor personen die na 1 juli 2023 ingestroomd zijn in de opleiding tot rechter of officier. Daarbij moet opgemerkt worden dat het nu gekozen criterium (“ongewogen werkervaring”) eveneens op het oog neutraal is geformuleerd. De hoop is dat hierdoor nieuwe discriminatie wordt tegengegaan. Uitgesloten is dit echter niet. Monitoring van de effecten van het nieuwe beleid is daarom een essentieel onderdeel van de recent gemaakte afspraken. In de laatste paragraaf van deze brief geeft de NVvR hier verder invulling aan.

Met de derde stap beoogt de NVvR de financiële compensatie voor de discriminatoire inschaling uit het verleden concreet vorm te geven. De NVvR nodigt de Minister en diens adviseurs aan de SORM-tafel uit om na te denken over de wijze waarop dit moet gebeuren. Het doel is helder: een regeling voor compensatie van rechters en officieren die voor 1 juli 2023 en onder het oude criterium in opleiding zijn gekomen en daardoor op discriminatoire gronden zijn benadeeld. Hierbij agendeert de NVvR dit onderwerp formeel voor het komende SORM-overleg.

Daarbij merkt de NVvR op dat op alle hierbij betrokken partijen, niet alleen een juridische, maar ook een (zware) morele verantwoordelijkheid ligt om zich in te zetten om alle (onbedoelde) discriminatie op te sporen en op te lossen.

Monitoring ontwikkelingen nieuwe beleid

Het is, zoals gezegd, essentieel dat het nieuwe inschalingscriterium geen nieuwe discriminatie in het leven roept. Om die reden is in het Inschalingsakkoord afgesproken dat de uitwerking van het nieuwe criterium zal worden gemonitord en besproken.

¹ Onderzoek Erasmus Q-Intelligence, Onderzoek beloningsverschillen, d.d. 16 januari 2023.

De NVvR verzoekt deze monitoring in het SORM te laten plaatshebben, zodat de Minister wordt meegenomen in de ontwikkelingen en er – als dat onverhoopt nodig is – tijdig bijgestuurd kan worden.

In dat kader verzoekt de NVvR de Minister om deze monitoring te agenderen voor het SORM-overleg van 26 juni 2025. Op die manier hebben de Raad voor de rechtspraak en het Openbaar Ministerie voldoende tijd hierover een rapportage op te stellen en tijdig aan te leveren voor het volgende SORM. Wat de NVvR betreft zijn voor een goede monitoring én voor het nemen van bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het nieuwe beleid in ieder geval de volgende gegevens noodzakelijk:

- Overzicht van de werkelijke inschalingen op basis van verhouding man/vrouw conform beleid en de uitzonderingen;
- Bij de uitzonderingen is het van belang de volgende gegevens te hebben:
 - o de aangevoerde reden/grond voor het verzoek tot afwijking;
 - o het aantal treden/schalen waartoe het verzoek strekt tot afwijking;
 - o Het geslacht van degene voor wie het verzoek wordt gedaan;
 - o Het advies van de Raad/PaG op het verzoek;
 - o De uiteindelijke inschaling van degene voor wie het verzoek wordt gedaan.
- Overzicht van de hernieuwde inschalingen op basis van het nieuwe beleid vanaf 1 juli 2023, waarbij wordt gerapporteerd over:
 - o Aantal herinschalingen en de verhouding man/vrouw daarin met toevoeging van het aantal treden dat de inschaling is aangepast;
 - o Aantal gelijk gebleven inschalingen en de verhouding man/vrouw daarin.

Mocht de Minister, geadviseerd door de Raad voor de rechtspraak en het OM, ook andere gegevens relevant achten, dan vernemen wij dat graag.

De NVvR verzoekt om de gegevens omtrent de ontwikkeling uiterlijk één week voor het SORM van juni 2025 aan te leveren, zodat er voldoende tijd is de gegevens te bestuderen en het gesprek efficiënt gevoerd kan worden.

Wij zetten dit gesprek graag voort in het SORM van 27 maart en 26 juni 2025.

Met vriendelijke groet,



M.A. Fierstra
Voorzitter NVvR

CC:

Raad voor de rechtspraak
Openbaar ministerie

